

tantadruj

priloga primorskih gledališč

SNG
NOVA GORICA

Gledališče Koper
Teatro Capodistria

primorske novice

Primorski
dnevnik

O, blagor tebi, veter - Pesniški poklon primorskih gledališč in EPK GO! 2025 ob slovenskem kulturnem prazniku

Gledališče Koper, Slovensko narodno gledališče Nova Gorica in Slovensko stalno gledališče iz Trsta

Pesmi so interpretirali: Igor Štamlak, Tjaša Hrovat, Jakob Šfiligoj, Matija Rupel, Maja Blagovič, Radoš Bolčina, Anja Drnovšek, Blaž Popovski, Ana Facchini, Jure Kopušar, Gorazd Jakomini, Maja Poljanec Nemeč, Primoz Forte, Patrizia Jurinčič Finžgar, Tina Gunzek, Rok Matek, Mojca Partljič, Nikla Petruška Panizon, Urška Taufer, Luka Cimprič, Danijel Malalan in Anuša Kodelja.

Minutka z ...

Anuša Kodelja: "Žur."

FOTO: PETER UHAN

Rojena Primorka **Anuša Kodelja** je že pred študijem na AGRFT deset let igrala v Amaterskem mladinskom odrnu SNG Nova Gorica in sodelovala tudi v tukajšnjih profesionalnih uprizoritvah - s prvo vidnejšo vlogo Doroje v Čarovniku iz Oza. Med študijem je odigrala več vlog v MGL in Anton Podbevšek Teatru v Novem mestu. Najdemo jo tudi pred kamерami, med drugim v nadaljevanki *Najni mostovi*. Prvič kot članica goškega ansambla je novembra igrala Metko v predstavi *Janko in Metka*.

- **Kako si kaj?**
"Danes kar dobro, hvala."

- **Kaj si imela za zajtrk?**
"Jogurt, sadje in kavo."

- **Kaj najprej storiš, ko prideš domov?**

"Slečem kavbojke in modrc. Dom povezujem z udobjem."

- **Najljubša pesem ta hip?**
"Joj, ne vem. Recimo Iggy Pop, Candy."

- **Katera tvoja lastnost ti je najbolj všeč?**
"Sočutnost."

- **Katera pa najmanj?**
"Nepotrpežljivost."

- **Brez česa ne moreš živeti?**
"Brez dobre hrane, dobre umetnosti in dobrih ljudi."

- **Kaj storiš, ko se zaveš, da si naredila napako?**
"Se opravičim."

- **Kaj pričakuješ od drugega?**
"Iskrenost."

- **Če ne bi bila igralka, bi ...**
"Imela bi slaščičarno."

- **Kaj je zadnje, kar pomisliš, preden stopiš na oder?**
"Vdih, izdih, zaupaj; kar je, je."

- **Kaj je igra - z eno besedo?**
"Žur."

- **Kaj je zate največja pridobitev civilizacije?**
"Gutenbergovo tiskanje in Edisonova filmska kamera."

- **Kaj bi sporočila drugim?**
"Poglejte si film *Druk*." •

Spletna premiera koprodukcijske uprizoritve črne komedije

5 kil sladkorja: boj na življenje in smrt

Jutri, 18. februarja, bo na spletnih straneh in kanalih SNG Nova Gorica in koproducenta Mini teatra Ljubljana na ogled spletna premiera črne komedije izraelskega avtorja Gura Korena *5 kil sladkorja*. Uprizoritev je režiral prav tako izraelski režiser Yonatan Esterkin, ki ga v SNG Nova Gorica poznamo po režiji v predstave Jakiš in Pupče v pretekli sezoni. Spletna premiera bo namenjena zainteresiranim abonentom in za izven, na odru pa seveda takoj, ko bo to mogoče.

NIKA KORENJAK
Dramaturginja uprizoritve

Simon - Šlomo Koren je na vrhuncu druge svetovne vojne stal na razpotju: naj zgrabi orožje in se bori ter vsakodnevno stoji na meji med življenjem in smrto, ali pa vzame svojih 5 kil sladkorja, odide v Trst, se tam dobro skrije, proda teh 5 kil sladkorja ali cukra, kot sam ljubkovalno pravi, in preživi, ne da bi prelil kapljico svoje ali tuje krvi. Odločil se je za slednje in ni pobegnil kot nekakšen *schmendrick*, (slov. nepomemben idiot), temveč preživel kot kralj. Tako kot Šlomo Koren v dramskem besedilu je tudi njegov avtor **Gur Koren** (1973) brez perspektive, brez dela in brez ustvarjalnega prostora, sam z brezmejnimi *brez* stal na razpotju. Naj se prepusti toku življenja ali začne ustvarjati? Ni naključje, da si Šlomo, lik v drami, in Gur, avtor besedila, delita priimek. Gur je namreč v zahtevnih trenutkih svojega profesionalnega življenja pomisil na preminulega dedka, polnega žlahtnih dogodivščin, in se odločil, da bo začel pisati. Nastala je črna komedija, v kateri se prepletajo dokumentaristični elementi, magični realizem in zajetna humorna fikcija, ki jo je avtor črpal iz vsakdanjega življenja, pestre zgodovine njegovih prednikov in svojega kulturnega dedka.

V poplavi vrhunskih umetnikov na eni stani in potrebi po komercialnem kvantitativnem gledališkem ustvarjanju na drugi, se je mladi ustvarjalec v rodnem Tel Avivu slabo znašel. Gur Koren, izraelski igralec, režiser, dramaturg in dramatik je v dramsko besedilo *5 kil sladkorja* začel vpeljevati svoje frustracije. Odkril je najtemnejše kotičke svojih karakternih značilnosti, se poigral z odklonostjo homofobije in mizoginije, vpeljal je generacijsko bolečino holokavsta in svoj nihilizem prevedel v nenavadno srečanje z že pokojnim dedkom. Hamletovska ideja obiska pokojne moške figure, ki se vrača, da bi popravila krivico na Zemlji, se v danem besedilu sreča z obilico judovskega humorja, kot ga poznamo v filmskem ustvarjanju **Woodyja Allena** ali **Larryja David** v televizijskih nanizankah *Seinfeld* in *Nikar tako živahno*. Govorjanje publike sredi vročičnega prizora, izbor karakterno močnih in definiranih oseb ter rahlo izgubljeni in nevrotični protagonist se tako kot pri Woodyju Allenu, zberejo tudi v besedilu Gura Korena. Struktura izstopanja iz prizora besedilu in posledično uprizoritvi pripomore k razbijanju stene med igralci in gledalci ter gledalca v dogajanje vpelje tako intenzivno, da ima občutek, kot da aktivno sodeluje v razvoju prizorov in sede na vlak sodobne hamletovske epopeje z dedkom Šlomom Korenom, ki prisrčno in nespretno zleze v srca vseh prisotnih. *5 kil sladkorja* je slad-

FOTO: NOA LIVNAT

Gur Koren, avtor črne komedije *5 kil sladkorja*

ko-grenko popotovanje po zamolčani preteklosti, ki v sedanjosti nikakor ne najde ne miru ne zadostenja. Je humorno raziskovanje magičnega realizma v bogatem dramskem izdelku, ki svoj cilj najde v spopadanju s pravico že preminulega gospoda Šloma Korena, ki je med drugo svetovno vojno s svojim najboljšim prijateljem Jozefom Rivo prekupčeval s sladkorjem nekje na severovzhodu Poljske, v tedanjem mejnem mestu Bialystok. Joad Riva, Jozefov vnuk, piše knjigo o pustolovčinah svojega dedka med drugo svetovno vojno in zato mora že pokojni Šlomo zagotoviti veličino svojega dejanja in omogočiti, da se bo njegovo ime zapisalo pravično in za zmeraj ostalo dokumentirano.

Toda naša slovensko-izraelska uprizoritev se je odvrtaла malce drugače. Avtorja Gura Korena v vlogi vnuka Šloma Korena, ki išče resnico po Tel Avivu, nadomesti naš "avtor" besedila **Peter Harl**, ki raziskuje po Ljubljani. Šlomo Koren je slovenski dedek, ki je iz rodnega Maribora s svojim najboljšim prijateljem sredji vojne pobegnil v varnejšo Ljubljano k teti Pavlini, ki na srečo ni bila niti malo videti kot Judinja. Peter pri svojih devetintridesetih izve, da je njezina mama Judinja - torej je tudi sam pol Jud - in se šele v razcvetu svojih srednjih let počasi, pa vendar intenzivno, začne soočati z bremenom krute zgodovinske epopeje in usode več kot pet milijonov Judov. V priredbi, ki sva jo pripravila **Nika Korenjak** in **Yonatan Esterkin**, se počasi razkrivajo večkrat pozabljene, krute in žalostne, pa tudi prisrčne zgodbe judovske skupnosti na Slovenskem. Z odločitvijo, da besedilo prilagodimo slovenskemu govornemu in kulturološkemu področju, smo zagotovili spoj dveh kultur (slovenske in izraelske) in se potopili v raziskovanje judaizma, ki med drugim ti dve kulturi tudi

povezuje. Kar nekaj slovenskih Judov je moral po drugi svetovni vojni zapustiti ozemlje takratne Jugoslavije in migrirati v Izrael. Toda tisti, ki so ostali, so zvesto sledili svojim judovskim tradicijam, čeprav so morali svoje nazore skrivati pred povojno oblastjo. Priredba je preplet judovskega humorja, slovenske neodločnosti, izraelskih močno determiniranih karakterjev, kot sta na primer lika ravnateljice in natakarice, jezikovnih interferenc voznika taksija z značilnim besediščem in ritmom, vse to pa humorino in prezentno združi mojster ceremonije - **Peter Harl**. Harl je tako kot naša uprizoritev pol Jud, je tako kot naše skupno delo razgiban, naporen, čuteč in kolektiven. Kadar govorim o Harlu, govorim o liku, ki ga igralec interpretira, je pa res, da vsak od igralcev v vsak karakter izlije kapljico sebe, da predstava in energija, ki si jo na takšen ali drugačen način predajamo z gledalcem, postane pristnejša.

Multikulturalna uprizoritev prevprašuje odnos slovenske javnosti do judaizma in judovske kulture, na žalost še zmeraj prisotnih nestrnosti in sovražnih nastrojenosti, kot so antisemitizem, homofobija, mizoginija, objektiviziranje žensk, problematizira tudi nestrpnost do priseljencev iz republik bivše Jugoslavije, "new age" gibanja in spolnega dela. To počne tako, da vpelje stereotipnega predstavnika določene sfere in ga skozi sloje posameznih prizorov razkrije v samem človeškem bistvu, kjer oznanke niso več pomembne in je človek takšen, kot je, z vsemi svojimi nežnostmi in grobostmi. In takrat vidimo, da empatija seže dlje od verske, kulturne ali narodne pripadnosti, da osebne normative in preporočanja lahko preseže in nam omogoča, da skupaj gradimo odprto in strpnejšo družbo. S kančkom humorja, seveda. •

